БАЯН-ӨЛГИЙ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Сагсай сумын Засаг даргын тамгын газрын 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

Аудитын код: БӨА-2022/79/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn Өлгий хот 2023 он	Баян-Өлгий аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга, тэргүүлэх аудитор: М.Хуанган Утас: 70422954 Цахим хаяг: khuanganm@audit.gov.mn Аудитын менежер: Х.Женисбек Утас: 70422930 Цахим хаяг: jenisbekh@audit.gov.mn Аудитор: Б.Үүрийнтуяа Утас: 90832211 Цахим хаяг: uuriintuya.b@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу. .

АГУУЛГА

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ 3
2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ 5
3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА 13
4. АУДИТЫН ТАЙЛАН 17
4.1 Ерөнхий зүйл 17
4.2 Материаллаг байдал 17
4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт 17
4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал 17
4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт 18
4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт 18
4.5.1 Завсрын аудитын талаар 18
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал 18
5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ 19
5.1 Төлбөрийн акт 19
5.2 Албан шаардлага 19
6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ 19

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
АОУС	Аудитын Олон Улсын стандарт
ҮАГ	Үндэсний аудитын газар
ЗДТГ	Засаг даргын тамгын газар

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

БАЯН-ӨЛГИЙ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

83129 Өлгий, Баян-Өлгий аймаг
Утас/Факс: (976) 7042-2954
E-mail: bayanulgii@audit.gov.mn

2023.02.24 № 222
танай ___________-ны № ____________-т

САГСАЙ СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН
ТАМГЫН ГАЗРЫН ДАРГА
А.ШЕПЕН ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Сагсай сумын Засаг даргын тамгын газрын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Сагсай сумын Засаг даргын тамгын газрын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Тус газрын 2022 оны санхүүгийн тайлантай холбоотой онцлог асуудал гараагүй байна.

Аудитын гол асуудал

Материаллаг буруу эрсдэлийн үнэлгээ өндөр анхаарал татах асуудал гараагүй.

Бусад асуудлын хэсэг

Аудит, аудиторын хариуцлага, аудитын тайлангийн тухай хэрэглэгчдэд хамаатай бөгөөд санхүүгийн тайланд толилуулаагүй, тодруулаагүй асуудал байхгүй.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР М.ХУАНГАН

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Төгрөгөөр

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**44,773,855.00**	**64,286,880.00**
31	**МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ**	75.00	-
311	**Кассанд байгаа бэлэн мөнгө**	-	-
31110	Төгрөг	-	-
31140	Касс арилжааны банк	-	-
312	**Банкинд байгаа бэлэн мөнгө**	75.00	-
3121	**Төгрөг**	75.00	-
31211	Төрийн сангийн харилцах	75.00	
31215	Нэмэлт санхүүжилтийн харилцах	-	-
33	**АВЛАГА**	-	100,000.00
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	-	100,000.00
33200	Төлбөртэй үйлчилгээний авлага	-	-
35	**БАРАА МАТЕРИАЛ**	**44,773,780.00**	**36,925,880.00**
354	**Хангамжийн материал**	21,253,780.00	36,925,880.00
35410	Бичиг хэргийн материал	175,000.00	1,444,600.00
35420	Аж ахуйн материал	20,848,780.00	35,481,280.00
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	230,000.00	-
35600	Мал амьтад	23,520,000.00	-
36	**НӨӨЦИЙН БАРАА**	-	27,261,000.00
36100	Барааны нөөц	-	-
36200	Үрийн нөөц	-	-
36300	Тэжээлийн нөөц	-	27,261,000.00
2	**ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**3,358,091,087.83**	**4,091,701,343.86**
39	**ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ**	**3,358,091,087.83**	**4,091,701,343.86**
392	**Биет хөрөнгө**	3,323,253,087.83	3,430,665,343.86
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	601,111,886.00	638,981,017.00
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(38,260,530.05)	(63,781,454.85)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	201,568,293.00	183,114,793.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(95,684,243.81)	(98,819,202.49)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	107,333,933.00	90,220,540.00
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(88,425,730.78)	(36,830,250.79)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	76,446,473.62	54,523,659.04
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(50,465,055.32)	(15,466,274.63)
39209	Зам, гүүрийн байгууламж	1,921,811,378.00	1,932,419,298.00
39210	Хуримтлагдсан элэгдэл	(64,084,574.18)	(64,910,160.38)
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	901,673,458.00	900,447,817.41
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	(149,772,199.65)	(121,064,437.45)
39216	Дуусаагүй барилга, байгууламж	-	31,830,000.00

393	**Биет бус хөрөнгө**	34,838,000.00	661,036,000.00
39301	Програм хангамж	2,013,400.00	2,013,400.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(2,013,400.00)	(2,013,400.00)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	34,838,000.00	661,036,000.00
39304	Хуримтлагдсан элэгдэл	-	-
3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II**	**3,402,864,942.83**	**4,155,988,223.86**
4	**НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР**	**4,537,321.00**	**5,696,809.00**
41	**БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР**	4,537,321.00	5,696,809.00
413	**Өглөг**	4,537,321.00	5,696,809.00
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	-	-
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	4,537,321.00	5,696,809.00
5	**ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН**	**3,398,327,621.83**	**4,150,291,414.86**
51	**Засгийн газрын хувь оролцоо**	3,398,327,621.83	4,150,291,414.86
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	493,918,878.07	1,120,116,878.07
51101	Өмч: - төрийн	493,918,878.07	1,120,116,878.07
512	**Хуримтлагдсан үр дүн**	1,505,493,281.18	1,631,259,074.21
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	(559,600,068.55)	1,505,493,281.18
51220	Тайлант үеийн үр дүн	2,065,093,349.73	125,765,793.03
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	1,398,915,462.58	1,398,915,462.58
6	**ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V**	**3,402,864,942.83**	**4,155,988,223.86**

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Төгрөгөөр

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**2,516,142,168.00**	**810,933,505.21**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**2,149,737,914.00**	**3,333,570.00**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	2,149,737,914.00	3,333,570.00
120004	Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого	2,149,737,914.00	3,333,570.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	-	-
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	-	-
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	2,149,737,914.00	3,333,570.00
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**366,404,254.00**	**807,599,935.21**
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	5,701,154.00	5,475,700.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	3,101,154.00	3,068,900.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	2,600,000.00	2,406,800.00
131106	Төсвийн урамшуулал	-	-
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	360,703,100.00	802,124,235.21

132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	360,703,100.00	581,575,100.00
132005	Хөрөнгийн санхүүжилт / орон нутгийн төсөвт байгууллага/	-	189,699,135.21
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	-	30,850,000.00
2	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН**	**451,048,818.27**	**685,167,712.18**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**451,048,818.27**	**685,167,712.18**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	451,048,818.27	601,623,837.18
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	251,042,741.82	267,723,100.00
210101	Үндсэн цалин	231,448,745.82	188,717,033.00
210102	Нэмэгдэл	3,549,896.00	43,064,152.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	16,044,100.00	35,941,915.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	32,550,759.00	32,311,800.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	22,851,259.00	21,976,600.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,424,900.00	2,583,800.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,939,900.00	2,067,000.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	484,900.00	516,800.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	4,849,800.00	5,167,600.00
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	14,406,178.00	16,019,727.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	814,726.00	1,035,840.00
210302	Түлш, халаалт	13,591,452.00	14,983,887.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	21,037,804.00	35,103,508.00
210401	Бичиг хэрэг	2,054,335.00	2,226,200.00
210402	Тээвэр, шатахуун	17,622,869.00	31,205,058.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,092,300.00	1,629,250.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	268,300.00	43,000.00
2105	**Нормативт зардал**	598,800.00	303,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	598,800.00	303,000.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	6,532,600.00	3,218,520.00
210604	Урсгал засвар	6,532,600.00	3,218,520.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	1,220,142.00	1,714,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	1,220,142.00	1,714,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	1,083,800.00	1,991,600.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	234,920.00	721,000.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	302,200.00	500,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	90,300.00	-
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	124,780.00	542,200.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	55,000.00	228,400.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	276,600.00	-
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**122,575,993.45**	**243,238,582.18**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	29,969,722.00	110,451,903.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	495,000.00	220,000.00

210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	92,111,271.45	132,566,679.18
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**-**	**83,543,875.00**
2131	**Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг**	-	20,045,850.00
213101	Засгийн газрын дотоод шилжүүлэг	-	20,045,850.00
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	-	23,910,078.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	-	23,910,078.00
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	-	39,587,947.00
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	-	39,587,947.00
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**-**	**-**
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**	-	-
220001	Барилга байгууламж	-	-
221001	Их засвар	-	-
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)**	**2,065,093,349.73**	**125,765,793.03**
145	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ОРЛОГЫН ДҮН**	-	-
145002	Үндсэн хөрөнгө, бараа материал худалдсаны олз	-	-
145003	Хөрөнгө оруулалтын олз	-	-
225	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН**	-	-
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	-	-
225003	Хөрөнгө оруулалтын гарз	-	-
4	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)**	-	-
5	**НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)**	**2,065,093,349.73**	**125,765,793.03**

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Төгрөгөөр

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)**	**366,404,254.00**	**617,900,800.00**
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**366,404,254.00**	**617,900,800.00**
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	5,701,154.00	5,475,700.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	3,101,154.00	3,068,900.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	2,600,000.00	2,406,800.00
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	360,703,100.00	612,425,100.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	360,703,100.00	581,575,100.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих		30,850,000.00
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)**	**365,254,179.00**	**567,621,075.00**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**365,254,179.00**	**567,621,075.00**

210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**365,254,179.00**	**473,273,050.00**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	253,930,700.00	267,823,100.00
210101	Үндсэн цалин	195,865,600.00	188,817,032.00
210102	Нэмэгдэл	42,021,000.00	43,064,152.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	16,044,100.00	35,941,916.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**32,835,768.00**	**32,311,800.00**
210201	Тэтгэврийн даатгал	23,136,268.00	21,976,600.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,424,900.00	2,583,800.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,939,900.00	2,067,000.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	484,900.00	516,800.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	4,849,800.00	5,167,600.00
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**14,816,125.00**	**15,719,727.00**
210301	Гэрэл, цахилгаан	1,224,673.00	735,840.00
210302	Түлш, халаалт	13,591,452.00	14,983,887.00
210303	Цэвэр, бохир ус		
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**19,031,429.00**	**19,272,650.00**
210401	Бичиг хэрэг	2,032,000.00	1,680,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	16,010,529.00	15,802,300.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	900,900.00	1,629,250.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	88,000.00	161,100.00
2105	**Нормативт зардал**	462,000.00	1,301,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	462,000.00	1,301,000.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	5,385,600.00	3,881,040.00
210604	Урсгал засвар	5,385,600.00	3,881,040.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	1,875,300.00	1,714,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	1,875,300.00	1,714,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**1,286,800.00**	**1,430,900.00**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	150,400.00	527,300.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	302,200.00	362,200.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	90,300.00	-
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	182,900.00	153,400.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	75,000.00	75,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	379,700.00	305,000.00
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	69,000.00	8,000.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	35,630,457.00	129,818,833.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	35,130,457.00	129,508,833.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	500,000.00	310,000.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**-**	**94,348,025.00**
2131	**Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг**	-	30,850,000.00
213101	Засгийн газрын дотоод шилжүүлэг		30,850,000.00
213102	Засгийн газрын гадаад шилжүүлэг		

2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	-	23,910,078.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал		23,910,078.00
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	-	39,587,947.00
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг		39,587,947.00
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)**	**1,150,075.00**	**50,279,725.00**
4	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (4)**	**-**	**-**
5	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)**	**1,150,000.00**	**50,279,800.00**
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**1,150,000.00**	**50,279,800.00**
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**	1,150,000.00	50,279,800.00
220001	Барилга байгууламж		
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	1,150,000.00	50,279,800.00
6	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)**	**(1,150,000.00)**	**(50,279,800.00)**
7	**САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ**	**-**	**-**
8	**НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)**	75.00	(75.00)
9	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**		75.00
10	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл**	75.00	

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Төгрөгөөр

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
C01	**2020 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл**	493,918,878.07	1,398,915,462.58	1,505,493,281.18	**3,398,327,621.83**
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт				-
C03	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**493,918,878.07**	**1,398,915,462.58**	**1,505,493,281.18**	**3,398,327,621.83**
C04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт				-
C08	**2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**493,918,878.07**	**1,398,915,462.58**	**1,505,493,281.18**	**3,398,327,621.83**
D01	**2021 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл**	**493,918,878.07**	**1,398,915,462.58**	**1,505,493,281.18**	**3,398,327,621.83**
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын				-
D03	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**493,918,878.07**	**1,398,915,462.58**	**1,505,493,281.18**	**3,398,327,621.83**
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт				-
D05	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт	626,198,000.00			**626,198,000.00**
D08	Тайлант үеийн үр дүн			125,765,793.03	**125,765,793.03**
D09	**2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**1,120,116,878.07**	**1,398,915,462.58**	**1,631,259,074.21**	**4,150,291,414.86**

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Төгрөгөөр

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**612,425,100.00**	**572,837,228.00**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**612,425,100.00**	**572,837,228.00**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**557,665,000.00**	**518,077,150.00**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	267,823,100.00	267,823,100.00
210101	Үндсэн цалин	186,330,600.00	186,330,600.00
210102	Нэмэгдэл	42,126,100.00	45,550,584.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	39,366,400.00	35,941,916.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**32,311,800.00**	**32,311,800.00**
210201	Тэтгэврийн даатгал	21,976,600.00	21,976,600.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,583,800.00	2,583,800.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,067,000.00	2,067,000.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	516,800.00	516,800.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	5,167,600.00	5,167,600.00
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**16,365,000.00**	**15,719,727.00**
210301	Гэрэл, цахилгаан	1,365,000.00	735,840.00
210302	Түлш, халаалт	15,000,000.00	14,983,887.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**19,400,800.00**	**19,272,650.00**
210401	Бичиг хэрэг	1,141,800.00	1,380,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	16,102,300.00	16,102,300.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,068,700.00	1,629,250.00
210404	Ном, хэвлэл		
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал		
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	88,000.00	161,100.00
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал		
2105	**Нормативт зардал**	**1,457,000.00**	**1,301,000.00**
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	1,457,000.00	1,301,000.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**3,100,000.00**	**2,487,500.00**
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл		
210604	Урсгал засвар	3,100,000.00	2,487,500.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**1,281,700.00**	**1,274,000.00**
210702	Дотоод албан томилолт	1,281,700.00	1,274,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**1,725,600.00**	**1,430,900.00**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	529,200.00	527,300.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	362,200.00	362,200.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	90,300.00	
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	182,900.00	153,400.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	75,000.00	75,000.00

210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	379,700.00	305,000.00
210807	Газрын төлбөр	37,300.00	
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	69,000.00	8,000.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**214,200,000.00**	**176,456,473.00**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	213,800,000.00	176,056,473.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	400,000.00	400,000.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**54,760,100.00**	**54,760,078.00**
2131	**Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг**	30,850,000.00	30,850,000.00
213101	Засгийн газрын дотоод шилжүүлэг	30,850,000.00	30,850,000.00
213102	Засгийн газрын гадаад шилжүүлэг		
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	23,910,100.00	23,910,078.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	23,910,100.00	23,910,078.00
13	**ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР**	612,425,100.00	572,837,153.00
1320	**ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	612,425,100.00	572,837,153.00
132001	Орон нутгийн төсвөөс	581,575,100.00	541,987,153.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	30,850,000.00	30,850,000.00
4	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**		75.00
5	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл**		-
6	**ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ**	1	1
61	**БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО**	1	1
610001	Төсвийн байгууллага	1	1
610002	Төсвөөс гадуур байгууллага		
62	**АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО**	**26**	**27**
620001	Удирдах ажилтан	9	9
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	5	6
620003	Үйлчлэх ажилтан	3	3
620004	Гэрээт ажилтан	9	9
65	**ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ**	**26**	**27**
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	9	9
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	5	6
650010	Гэрээт ажилтан	3	3
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	9	9

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

Төгрөгөөр

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Гүйцэтгэл
I	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**5,701,154.00**	**5,475,700.00**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**5,701,154.00**	**5,475,700.00**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	5,701,154.00	5,475,700.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	141,325.00	-
210201	Тэтгэврийн даатгал	141,325.00	
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	4,021,329.00	-
210401	Бичиг хэрэг	105,000.00	
210402	Тээвэр, шатахуун	3,916,329.00	
2107	**Томилолт, зочны зардал**	65,000.00	440,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	65,000.00	440,000.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	1,473,500.00	5,035,700.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,473,500.00	5,035,700.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх		
II	**ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР**	5,701,154.00	5,475,700.00
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	5,701,154.00	5,475,700.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	3,101,154.00	3,068,900.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	2,600,000.00	2,406,800.00
IV	**НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)**		
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Байгууллагын үйл ажиллагааны чиглэл, зорилго, зорилтын талаар

Сагсай сумын Засаг даргын тамгын газар нь эдийн засаг, нийгмийн асуудлаар бие даан шийдвэр гаргах, төрийн бодлого, хууль тогтоомжийн биелэлтийг хэрэгжүүлэх, иргэдэд үзүүлэх засаг захиргааны болон нийгмийн үйлчилгээг зохион байгуулах, хяналт тавих чиг үүрэг бүхий байгууллага юм.

Тайлант онд “хөрөнгө оруулалтыг сумын хөгжилтэй уялдуулах замаар ард түмний санал санаачилгад тулгуурлан хэрэгжүүлснээр нийгэм эдийн засгийн хөгжлийг хурдасгаж, аймгийн Загвар сум болгох” гэсэн зорилт дэвшүүлэн ажилласан байна.

Дээрх зорилтын хүрээнд доорх дэд зорилтуудыг хэрэгжүүлэхээр тусгасан байна. Үүнд:

I. Сумын нийгэм, эдийн засгийн хөгжил, боловсрол, эрүүл мэнд, соёлын салбарын хүрэх түвшин тодорхойлох, иргэн бүр эрүүл, боловсролтой, орлоготой, амьжиргааны чадавхтай болгох.
II. Байгалийн баялаг, түүхий эдэд тулгуурлан хөгжлийг бий болгох
III. Ард иргэдийн үүсгэл санаачилгыг дэмжиж ажлын байр бий болгох

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Байгууллагын үйл ажиллагаа явуулж буй хууль эрх зүйн орчны талаар

Сагсай сумын Засаг даргын тамгын газар нь Засаг, захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хууль, Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль болон бусад хууль тогтоомжуудыг үйл ажиллагаандаа мөрдөж ажилласан байна.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд өөрчлөлт ороогүй байна.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж буй дотоод хяналтаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна гэж үзлээ.

Аймгийн Засаг даргын дэргэдэх Санхүүгийн хяналт, аудитын алба нь тус аймгийн төсөвт байгууллагуудын санхүү, бүртгэлийн үйл ажиллагаанд хяналт тавих чиг үүрэг бүхий байгууллага юм.

Тайлант онд тус албанаас Сагсай сумын Засаг даргын тамгын газрын 2020, 2021 оны санхүүгийн үйл ажиллагаанд хяналт шалгалт хийж, 2.3 сая төгрөгийн акт тогтоосныг барагдуулаагүй, нэг зөрчлийн дүнгүй албан өгөгдсөнийг биелэлтийг хүргүүлсэн байна.

Дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах шаардлагагүй *гэж* үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Сагсай сумын Засаг даргын тамгын газар нь 2022 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Байгууллагын мөрдөж буй нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийн талаар

Сагсай сумын Засаг даргын тамгын газрын даргын 2022 оны 11 дугаар сарын 12-ны өдрийн Б/16 дугаар тушаалаар баталсан Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагаандаа мөрдөж ажилласан байна.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад *нийцсэн,* тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт *тохирсон* байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Сагсай сумын Засаг даргын тамгын газрын 2022 оны санхүүгийн тайланг Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар баталсан “Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар”-ын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тайлант хугацаанд нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогод өөрчлөлт ороогүй байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 753.1 сая төгрөгөөр буюу 22.1 хувиар өссөн байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	0.08	-	(0.08)
Авлага		100.0	100.00
Урьдчилж гарсан зардал			-
Бараа материал	44,773.8	36,925.9	(7,847.90)
Нөөцийн бараа	-	27,261.0	27,261.00
Үндсэн хөрөнгө	3,358,091.1	4,091,701.3	733,610.26
Нийт хөрөнгө	**3,402,864.9**	**4,155,988.2**	**753,123.3**
Өр төлбөр	4,537.3	5,696.8	1,159.5
Засгийн газрын хувь оролцоо /Эздийн өмч/	3,398,327.6	4,150,291.4	751,963.8
Өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	**3,402,864.9**	**4,155,988.2**	**753,123.3**

Эх сурвалж: Аудитын судалгаа

Бараа материал, үндсэн хөрөнгө, нөөцийн бараа, өр төлбөр, засгийн газрын хувь оролцоо дансуудад өмнөх оны үзүүлэлтээс нөлөө бүхий өөрчлөлт гарсан байна.

Мөнгөн хөрөнгө данс оны эхэнд үлдэгдэлгүй, авлага данс суутгаагүй урьдчилгааны авлагатай гарсан байна.

Бараа материалын данс 19.4 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн нь сумын ОНХС-гийн хөрөнгөөр бэлтгэсэн тэжээлийн нөөцийг орлого авсан, 3.3 сая төгрөгийн үнэ төлбөргүй материал хүлээн авсантай холбоотой байна.

Үндсэн хөрөнгийн данс 753.1 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн нь төсвийн хөрөнгөөр 50.3 сая, үнэ төлбөргүй 815.9 сая төгрөгийн хөрөнгө хүлээн авч үндсэн хөрөнгөнд тайлант онд 132.6 сая төгрөгийн элэгдэл байгуулж, элэгдлээ нөхсөн 218.4 сая төгрөгийн хөрөнгө акталсантай холбоотой байна.

Урьдчилж гарсан зардал дансанд өөрчлөлт ороогүй байна.

Өр төлбөр дансны оны эхний 4.5 сая төгрөгийн өглөгийг барагдуулж, шинээр 3.1 сая төгрөгийн тээвэр шатахууны, 2.6 сая төгрөгийн бусад зардлын өглөгтэй байна.

Тайлант онд 125.8 сая төгрөгийн үр дүнтэй ажилласантай холбоотой Засгийн газрын хувь оролцоо данс 626.2 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн байна.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллагын 2022 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг Орон нутгийн төсвөөс 631.9 сая төгрөгөөр тооцон төлөвлөж дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Дээд шатны төсвийн захирагчаас төсвийг хянаж орон нутгийн төсвөөс санхүүжих төсвийг 581.6 сая, орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих төсвийг 30.9 сая төгрөгөөр баталсан байна.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд 581.6 сая төгрөгийг орон нутгийн төсвөөс, 30.9 сая төгрөгийг орон нутгийн хөгжлийн сангаас бүрдүүлэхээр тусгасан байна.

Гүйцэтгэлээр орон нутгийн төсвөөс 541.9 сая төгрөгийн, орон нутгийн хөгжлийн сангаас 30.9 сая төгрөгийн нийтдээ 572.8 сая төгрөгийн санхүүжилтийг зарцуулж, 39.6 сая төгрөгийг хэмнэж төвлөрүүлсэн байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 572.8 сая төгрөг буюу 93.5 хувьтай байна.

Хүснэгт 2. Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

/мянган төгрөгөөр/

д/д	Хөтөлбөр, арга хэмжээ	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Биелэлт
Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага-70106					
1	80101-Үндсэн үйл ажиллагааны зардал	456,134.6	416,621.4	(39,513.2)	91.3
2	80102-Туслах үйл ажиллагааны зардал	88,530.4	88,455.7	(74.7)	99.9
3	80815-Сонгуулийн үр дүнгээр чөлөөлөгдсөний тэтгэмж	23,910.1	23,910.1	-	100.0
4	81102-Орон нутгийн нөөц хөрөнгө	10,000.0	10,000.0	-	100.0
5	82801-Улсын их баяр наадам	3,000.0	3,000.0	-	100.0
6	83401-ОНХС-аас итгэлцүүрээр олгох	30,850.0	30,850.0	-	100.0
	Дүн	**612,425.1**	**572,837.2**	**(39,587.9)**	**93.5**

Эх сурвалж: Аудитын судалгаа

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.5.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Сагсай сумын Засаг даргын тамгын газар нь нь дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс дээд шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгөөс 3.1 сая төгрөгийн санхүүжилт авч, төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлогоос 2.4 сая төгрөгийг бүрдүүлж, бараа үйлчилгээний бусад зардалд хамруулан зориулалтын дагуу зарцуулсан байна.

3.5.4 Төсөл хөтөлбөрийн үе шат, хүрэх үр дүн

Сагсай сумын Засаг даргын тамгын газар 2022 онд төсөл хөтөлбөр хэрэгжүүлээгүй байна.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана” гэж заасны дагуу Сагсай сумын Засаг даргын тамгын газрын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Аудитыг аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитор Б.Үүрийнтуяа гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер Х.Женисбек, дарга, тэргүүлэх аудитор М.Хуанган нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Сагсай сумын Засаг даргын тамгын газрын 2022 оны санхүүгийн тайланг 2023 оны 1 дүгээр сарын 25-ны өдрийн 01/60 дугаартай албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр нийт зардлыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлийг дунд гэж үнэллээ.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг Сагсай сумын Засаг даргын тамгын газрын 2021 оны санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардал 451.0 сая төгрөгөөс 1.5 хувиар буюу 6.8 сая төгрөгөөр тогтоосныг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор байгууллага бараа, ажил үйлчилгээний зардлыг хэмнэлттэй зарцуулсан байна. Тухайлбал: байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардлыг 0.6 сая, хангамж, бараа материалын зардлыг 0.1сая, нормативт зардлыг 0.2 сая, эд хогшил, урсгал засварын зардлыг 0.6 сая, Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамжийн зардлыг 0.3 сая, бараа үйлчилгээний бусад зардлыг 37.7 саяар нийт 38.9 сая төгрөгөөр хэмнэж зарцуулсан байна.

Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилтийг шалгахад алдаа зөрчил гараагүй байна.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Шилэн дансны мэдээллээс программд орсон мэдээллүүдийн хэрэгжилтийг шалгахад алдаа, зөрчил илрээгүй. Шилэн дансанд мэдээлсэн байдлын хэрэгжилтийн хувь 100% байна.

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцсэн байна гэж дүгнэлээ.

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.5.1 Завсрын аудитын талаар

Завсрын аудит хийгдээгүй.

4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар Засгийн газрын 2021 оны 43 дугаар тогтоолын хэрэгжилттэй 4.9 сая төгрөгийн хэмнэлт гаргаж ажиллаагүй зөрчилд албан шаардлага, малжуулах төслөөр иргэдэд олгосон бодитоор байхгүй 23.5 сая төгрөгийн малыг бараа материалын учир шалтгааныг тогтоож зохих хууль журмын дагуу шийдвэрлэх, /материалыг 1 дэх өдөр үзүүлэхээр болсон дахиж үзнэ/ орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр хийгдсэн 27.6 сая төгрөгийн зам засварын ажлыг үндсэн хөрөнгөөр бүртгэснийг бүртгэлээс хасах, шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст мэдээллийг хугацаанд нь бүрэн байршуулж ажиллах талаар нийтдээ 65.1 сая төгрөгийг зөвлөмж өгөгдсөн. Аудитаар хэрэгжилтийг давтан шалгахад 100 %-ийн биелэлттэй байна.

Хүснэгт 4 Төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Өмнөх аудитын үзүүлэлт		Биелэлт		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Акт					-
Албан шаардлага	1	4,910.0	1	4,910.0	100.00
Зөвлөмж	3	65,100.00	3	65,100.0	100.00
Нийт дүн	**4**	**70,010.0**	**4**	**70,010.0**	**100.00**

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал гараагүй байна.

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 656.8 сая төгрөгийн алдаа[1] илэрснээс аудитын явцад 656.8 сая төгрөгийн алдааг аудитын явцад холбогдох тайлангуудад тус тус залрууллаа.Үүнд:

- Санхүүгийн үр дүнгийн тайланд 3.3 сая төгрөгийн үнэ төлбөргүй бараа материалыг хөрөнгийн санхүүжилтээр тайлагнасныг залруулав.
- Үр дүнгийн тайлангийн орлогод шинээр бүртгэсэн 626.2 сая төгрөгийн газрын эзэмших эрхийг хөрөнгийн санхүүжилтээр тайлагнасныг Засгийн газрын оруулсан капитал дансанд залруулав.
- Санхүүгийн байдлын тайланд, бараа материалын тодруулга тайланд ОНХС-гийн хөрөнгөөр бэлтгэсэн 27.3 сая төгрөгийн өвч тэжээлийг аж ахуйн материалаар тайлагнасныг нөөцийн бараагаар залруулав.

Аудитаар 15.0 сая төгрөгийн зөрчил илэрснээс 0.9 сая төгрөгийн акт тогтоож, 14.1 сая төгрөгийн албан шаардлага өгөгдлөө.

1. Төлбөрийн акт

Аудитаар дараах зөрчилд төлбөрийн акт тогтоов..Үүнд:

1.Ажиллагсдын цалингаас нийтдээ 19,231.4 мянган төгрөгийн цалингийн ашгийн татварыг суутган авч 18,852.5 мянган төгрөгийг төсөвт төвлөрүүлж, 378.9 мянган төгрөгийг татварыг төсөв төвлөрүүлээгүй, санхүүгийн тайланд авлагаар тусгаж харуулаагүй.

2. нягтлан бодогч, няравт олгосон 550.0 мянган төгрөгийн урьдчилгааг суутгаж аваагүй, санхүүгийн тайланд авлагаар тусгаж харуулаагүй байна.

5.2 Албан шаардлага

Аудитаар дараах зөрчилд албан шаардлага өгөгдлөө.Үүнд:

1.Төрийн сангийн харилцах данснаас нярвын арилжааны банкин дахь хувийн дансанд 14.1 сая төгрөгийг шилжүүлж зарцуулсан боловч кассын тайлан гаргаагүй, анхан шатны бүрдэл дутуу баримтаар зарцуулсан.

5.3 Зөвлөмж

Зөвлөмж өгөгдөөгүй.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шинээр бүртгэсэн газрын эзэмших эрхийг	1	626,198.0			1	626,198.0	1	626,198.0				

[1] Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

хөрөнгийн санхүүжилтээр тайлагнасан												
Санхүүгийн үр дүнгийн тайланд үнэ төлбөргүй бараа материалыг хөрөнгийн санхүүжилтээр тайлагнасан	1	3,333.6			1	3,333.6	1	3,333.6				
ОНХС-гийн хөрөнгөөр бэлгэсэн өвч тэжээлийг аж ахуйн материалаар тайлагнасан	1	27,261.0			1	27,261.0	1	27,261.0				
Дүн	**3**	**656,792.6**			**3**	**656,792.6**	**3**	**656,792.6**				

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Цалингаас суутгасан цалингийн ашгийн татвар, олгосон урьдчилгааг суутгаж аваагүй, авлагыг санхүүгийн тайланд авлагаар тусгаж харуулаагүй.	1	928.9	1	928.9								
Арилжааны банкин дахь хувийн дансаар зарцуулан 14.1 сая төгрөгийн кассын тайлан гаргаагүй, анхан шатны бүрдэл дутуу баримтаар зарцуулсан.	1	14,122.0			1	14,122.0						
Дүн	2	15,050.9	1	928.9	1	14,122.0						

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Дүн								
Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Дүн								
Нийт дүн								